

Lliure, el paisatge després de la batalla

La crisi que ha tenallat el Teatre Lliure de Barcelona durant gairebé un any s'ha tancat a la fi amb un acord entre les institucions que permetrà obrir, abans de finals d'any, les portes del flamant Palau de l'Agricultura, la nova seu a Montjuïc. Això pot perfilar un mapa teatral més tranquil, o bé carregar de raons el sector privat, que es mira tot plegat amb creixent indignació.

El Teatre Lliure ha tocat a la fi. Després de gairebé un any d'incomptables estira-i-arronses, la prestigiosa sala de Gràcia de Barcelona podrà celebrar els seus 25 anys de vida teatral entonant el *happy end*. I és que, lluny de la modesta seu de Gràcia, el Lliure ja té la data d'inauguració del nou piset –calculat en 4.600 milions de pessetes– al Palau de l'Agricultura de Montjuïc: serà el pròxim mes de novembre, tal com van garantir la setmana passada les administracions públiques que financen el teatre. Amb aquest anunci, sembla haver tocat a la fi la cursa d'obstacles amb què ha topat des del començament el trasllat d'un teatre que és un punt de referència del sector als Països Catalans i també a la resta de l'estat.

Els compromisos adquirits per les institucions passaran per la redacció d'un contracte-programa en què es donarà viabilitat econòmica al teatre fins al 2005, i on s'hi traduiran en xifres els compromisos mutus per a la seva explotació, així com les línies artístiques generals del funcionament del nou teatre.

Això vol dir que, després de gairebé un any immers en un túnel fosc, el Lliure ha vist la llum. Els entrebancs que l'han acompanyat en aquest camí s'expliquen si es para atenció al seu model, hereu d'uns principis fundacionals marca de la casa: un teatre de gestió privada que manté una decidida vocació pública pel que fa a la línia artística. El seu objectiu irrenunciable és no ser fill de ningú, això és, mantenir una independència organitzativa i una autonomia que l'allunyin del concepte de teatre oficial, que encarna ara mateix a Barcelona el Teatre Nacional de Catalunya (TNC).

A més, “el Lliure basa la seva independència en la multidependència econòmica”, afirma l'escriptor i periodista Xavier Bru de Sala. No debades l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el Ministeri de Cultura són les institucions públiques implicades en la construcció i el finançament del nou equipament, que ha d'integrar a Montjuïc, juntament amb el Mercat de les Flors i l'Institut del Teatre, el pol artístic Ciutat del Teatre.

Així doncs, segons l'antic director general de Promoció Cultural de la Generalitat, “el Lliure té quatre *pagans*, però pel fet d'estar integrat a la Ciutat del

Teatre, que és un projecte municipal, no deixa de tenir una dependència municipal", és a dir, socialista. No és estrany, al seu parer, que el regidor de Cultura del consistori barceloní, Ferran Mascarell, gosés declarar en una ocasió que l'Ajuntament garantiria que al Palau s'hi faria teatre públic de qualitat. Amb tot, Mascarell va cobrir-se les espatlles recentment assegurant que no jugaria a crear la imatge de dos teatres nacionals, un en mans socialistes (municipal) i un altre en mans convergents.

Actualment, però, tot apunta que Montanyès podria repensar-se la renúncia.

El fet té, aparentment, poc d'extraordinari si es té en compte que, per assolir els 410 milions finals, el Ministeri de Cultura també va doblar la setmana passada a 60 milions la seva aportació, i la Diputació de Barcelona ja l'havia estirada als 50. Però és que, malgrat la gran inversió que ha destinat al Palau de l'Agricultura, la Generalitat –convergent– no deixa de veure el Lliure com un projecte socialista, que forma part

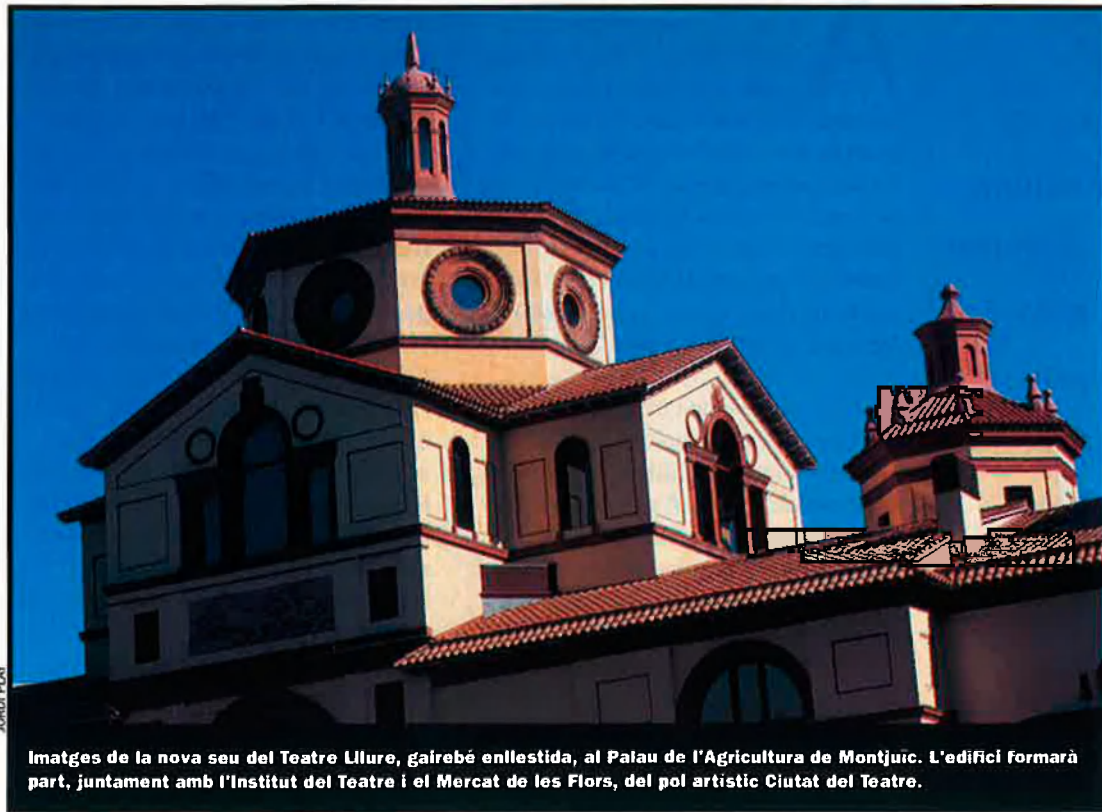
un projecte autònom, gestionat per mans privades.

L'envit al sector privat. Mentrestant, en el món teatral de la iniciativa privada, l'ombra del Lliure continua planant en forma d'amenaça. Joan Lluís Bozzo, director de la companyia teatral Dagoll Dagom i membre de l'Associació de Companyies Professionals de Teatre de Catalunya (Ciatre) –la qual n'aplega 22 de les més importants del teatre al Principat–, assegura que acceptaran el nou Lliure sempre que es tradueixi, correlativament, en un "augment significatiu" de les subvencions al teatre independent o privat.

De moment, el contracte-programa acordat per les quatre institucions recull, a instàncies de l'administració catalana, l'obertura del nou teatre a tot l'espectre teatral català, així com la coordinació de la seva oferta amb la del teatre públic de la ciutat (TNC i Mercat de les Flors).

Bozzo, però, recorda que declaracions d'intencions ("enganyifetes") d'aquesta mena ja van sorgir en l'època del Teatre Nacional. A propòsit de les converses que els empresaris i les companyies privades han de mantenir aquests dies amb el conseller de Cultura, Jordi Vilajoana, per parlar sobre la situació creada arran de la posada en marxa del Palau de l'Agricultura, Bozzo amenaça que, en cas que no atenguin a raons, estan disposats a optar per l'enfrontament: "aturades de teatres i el que calgui", rebla.

A l'altra banda, i entre dues aigües, el Lliure farà honor al seu nom en la mesura –com profetitza Bru de Sala– que l'Ajuntament li ho permeti.

Imatges de la nova seu del Teatre Lliure, gairebé enllestida, al Palau de l'Agricultura de Montjuïc. L'edifici formarà part, juntament amb l'Institut del Teatre i el Mercat de les Flors, del pol artístic Ciutat del Teatre.

Emmig d'aquesta situació, el Lliure està actualment en una posició de trànsit: a cavall entre la independència total i la dependència municipal, en paraules de Bru de Sala. Si bé tant la Generalitat com l'Ajuntament desemborsaran finalment la mateixa quantitat per al 2001 –150 milions cadascun–, el fet és que l'administració catalana va incrementar de mala gana la quantitat inicial, estancada en 112 milions –quan en principi n'hauria d'haver aportat 200. Aquesta decisió va estar motivada en gran mesura per la dimissió del director del Lliure, Josep Montanyès, que només feia tres mesos que exercia el càrrec.

d'un complex, Ciutat del Teatre, encarregat a qui llavors era director de la sala, Lluís Pasqual, per l'antic alcalde Pasqual Maragall.

De fet, quan fa un mes i mig la Conselleria de Cultura anuncià que es plantava en els esmentats 112 milions va aduir que ja en tenia prou amb els 1.300 que desemborsava cada any per al Nacional, fet que confirmaria l'entrellat polític subjacent en tota la crisi.

D'altra banda, des de la perspectiva del Lliure, el teatre no es refundarà allà on ingènument s'imaginava –en una nova seu absolutament independent de l'Ajuntament–, per bé que s'entén com

un projecte autònom, gestionat per mans privades.

A propòsit de les converses que els empresaris i les companyies privades han de mantenir aquests dies amb el conseller de Cultura, Jordi Vilajoana, per parlar sobre la situació creada arran de la posada en marxa del Palau de l'Agricultura, Bozzo amenaça que, en cas que no atenguin a raons, estan disposats a optar per l'enfrontament: "aturades de teatres i el que calgui", rebla.